

Sammanställning av resultat från tankesmedjor om landsbygdsprogrammet 2014-2020

Här kan du läsa en kort sammanfattning från de tankesmedjor per telefon som hölls i månadsskiftet september-oktober 2011. Många engagerade deltagare från organisationer och verksamheter från hela landet kom då med förslag om hur vi ska nå målen i nästa landsbygdsprogram.

Mål	Om målet	Förutsättningar som krävs	Hur kan landsbygdsprogrammet stötta och stimulera?					
			Samverkan, t.ex. i projekt	Rådgivning, utbildning och information till genomförare	Utbildning och information till konsumenter och allmänhet	Stöd till investeringar för att komma igång med verksamhet eller få mer miljövänlig verksamhet	Ersättningar för miljöåtgärder, fördyrande arbetssätt	Annat
<p>God konkurrenskraft</p> <p>Service och infrastruktur</p> <p>Attraktiv landsbygd</p>	<p>En tydlig politisk prioritering, målsättning behövs om service och infrastruktur.</p> <p>Realistiska mål för landsbygdsprogrammet är nödvändigt. Det är lite pengar med tanke på vad infrastruktur kostar. Kan därför inte stötta själva investeringen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Kartläggning och analys på regional nivå, för att tydliggöra behoven. Att det finns pengar föra att t.ex. gräva ner fiber från annat håll. Infrastruktur är dyrt och finns inte pengar någonstans hjälper inte samverkan. Pengar ska fördelas utifrån behov, inte utifrån var det finns kunskap om hur man ansöker om pengar. 	<ul style="list-style-type: none"> Bredband Omarronering, i de områden där det finns behov Vägar Grundläggande service som affär, ambulansstation, post, bank och apotek. Mobil service som försäljning, läkare, tandläkare, veterinärer. Lokala värmeanläggningar Vatten och avlopp Gemensamma lokaler där t.ex. företag kan verka. Nya former av kollektivtrafik Bilpooler, Dagis och skola tycker vissa, andra inte. Innovativa driftsmetoder och ägandeformer Sammanföra bybor och företagare Lokala utvecklingsplaner För jobb och företagande Samordning mellan markägare och besöksnäring Bygdepeng Lokal ekonomi Stötta föreningslivet Tillgång till bostadsfastigheter på landsbygden som är attraktiva att bo inom. Lyft fram betydelsen av att det bildas/ombildas bostadsfastigheter som utöver tomtmark omfattar markutrymme som ger möjlighet till hobbyverksamhet och rekreation <p>Checkar för mindre projekt, innovativa projekt.</p> <p>Bilda kluster</p>	<ul style="list-style-type: none"> Bredband Omarronering, i de områden där det finns behov Vägar Grundläggande service Lokala värmeanläggningar Vatten och avlopp Vad innebär fastighetsägandet Hur kan man göra gemensamma lösningar för förvaltning av vatten och avlopp, enskilda vägar, bredband m.m. Lokal delaktighet, lokal förvaltning Koppling stad - land <p>För att sprida kunskap om regelverk, möjligheter att få stöd, goda exempel och modeller. Viktigt att sprida kunskap hur samverkan kan ske under ordnade former, för att få långsiktighet.</p> <p>Utbildningscheckar föreslår många. Det är viktigt att efterfrågans styr kompetensutvecklingen.</p> <p>Erfarenhetsgrupper</p> <p>Satsa på ny kommunikationsteknik.</p>	<p>Sprida kunskap om beroenden mellan stad och land..</p> <p>Folkbildning viktigt, om t.ex. möjligheterna på landsbygden.</p> <p>Ökad kunskap om mat och matproduktion.</p> <p>Få skolor och ungdomar delaktiga.</p>	<ul style="list-style-type: none"> För uppstart eller utveckling av grundläggande service, t.ex. lokala servicecenter. För att hitta nya lösningar, nya modeller eller metoder. För utveckling av bättre miljöteknik. För uppstart av webbhandel och företagande. Startstöd vid ägarskiftet. För att öka konkurrenskraften, men då krav på val av miljövänligt alternativ. Moderniseringsstöd Förädlingsstöd Vandringsleder med långsiktig förvaltning säkrad. Anläggningar till idrottsföreningar. Bredband, men bara om det finns mycket pengar. 	<p>Miljöersättningar och kompensationsbidrag viktigt för konkurrenskraften.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Mentorskap mellan näringsliv och skola. Bygdepeng Utbyggnad av möjligheterna till distansstudier. Riskkapital för investeringar. Projektmodeller tas fram och kunskap om dem sprids. Rörelsekapital, lån, till bredbandsutbyggnad? Lärlingssystem <p>Bra metoder:</p> <ul style="list-style-type: none"> Leader LEAN Livscykelanalyser

Mål	Om målet	Förutsättningar som krävs	Hur kan landsbygdsprogrammet stötta och stimulera?					
			Samverkan, t.ex. i projekt	Rådgivning, utbildning och information till genomförare	Utbildning och information till konsumenter och allmänhet	Stöd till investeringar för att komma igång med verksamhet eller få mer miljövänlig verksamhet	Ersättningar för miljöåtgärder, fördyrande arbetsätt	Annat
Anpassning till klimatförändringar			<ul style="list-style-type: none"> • Samarbete för att kunna anpassa. • Jobba gemensamt i avrinningsområden. • Förvalta gemensamma anläggningar, tänka på långsiktighet t.ex. anläggningslag och samfällighetsföreningslagen kan hjälpa. • Genomföra förebyggande åtgärder • Samverkan stad (kommun)– land för att samla och använda vatten efter behov. • Gemensam planering. Vilka marker ska vi låta översvämmas? Ersättning? • Samverkan om maskiner. • Samverkan mellan fastigheter och dess ägare så att förväntade investerings- och skötselkostnader med hänsyn till klimatförändringar och nödvändiga åtgärder fördelas rättvist. Det kan handla om vägar, enskilda avloppsanläggningar etc. (bilda eller ompröva gemensamhetsanläggning, samfällighetsförening) • Fastighetssamverkan vid åtgärder för översvämningsskydd, markavvattning och markförstärkningar (bilda gemensamhetsanläggning, samfällighetsförening). 	<ul style="list-style-type: none"> • Hur klimatförändringar påverkar brukandet. • Öka medvetenheten. . • Bevattnings och hur ta vara på vatten under torka, få undan vid översvämning. • Ventilation • Förändrad odling och nya sorter. • Hur gemensam förvaltning kan bli långsiktig, även vid t.ex. ägarbyte. • Former för hållbar samverkan av ägande och förvaltning över fastighetsgränser – gäller både mark- och vattenåtgärder. • Dränering • Dikning • Rensning av diken • Anpassad grovfoderproduktion och spannmålsodling . • Påverkan på skogsbruket • Växtskydd • Ökat fokus på växtföljder • Ökad brandrisk i skog <p>Rådgivningscheckar</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Bevattnings • Lagra vatten • Dränering • Täckdikning • Bevattnings på ”nya” grödor. • Vattensnål bevattningssteknik. • Markavvattning • Ventilation • Förändrad odling och nya sorter. • Vägunderhåll • Nya tekniska lösningar, t.ex. maskiner. • Ny teknik vid skörd. • Nya lösningar för skogsavverkning. • Anpassat genetiskt material – sorttester. • Smittskydd • Gödsellagring • Central gödsellagring för biogas – lättare att sprida sedan. 		<p>Livscykelanalyser kan uppmärksamma helheten i klimat-anpassningen.</p> <p>Demogårdar</p> <p>Katastrofberedskap</p>

Mål	Om målet	Förutsättningar som krävs	Hur kan landsbygdsprogrammet stötta och stimulera?					Ersättningar för miljöåtgärder, fördyrande arbetssätt	Annat
			Samverkan, t.ex. i projekt	Rådgivning, utbildning och information till genomförare	Utbildning och information till konsumenter och allmänhet	Stöd till investeringar för att komma igång med verksamhet eller få mer miljövänlig verksamhet			
<p>Begränsad klimatpåverkan</p> <p>Förnybar energi och energi-effektivitet</p>	<p>Öka produktionen av förnybar energi</p>	<p>Lönsamhet i produktionen av förnybar energi.</p> <p>Klimatsäkra alla delar av landsbygdsprogrammet, kräv klimatsmarta alternativ.</p> <p>Energi-myndigheten ger stöd till energi-kartläggning, då ska landsbygdsprogrammet inte göra det.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Biogas – viktigt att även gynna de som går samman och bygger större biogasanläggning. • Närvärme • Hitta nya tekniska lösningar, förbättrad logistik. • Innovationer • Klimatmärkning • Få ordning på dikningsföretag. • Kartläggning och inventering för energieffektivisering. • Koppla samman innovativa företagare med forskare. • Samla goda exempel och sprida dem. • Modeller för samarbete/avtal/affärer mellan olika delar i energikedjan. • Långsiktig tillgång till och förvaltning av markutrymme vid småskaliga energianläggningar och tillhörande ledningsdragningar (fastighetsbildning, bilda ledningsrätt). 	<ul style="list-style-type: none"> • Energiproduktion: biogas, vindkraft, energiskog, energigrödor, småskalig kraftvärme, solenergi. • Dränering, dikning, rensning av diken. • Hur jord- och skogsbruket göra kan för att minska klimatpåverkan. • Minska användning av kväve. • Minska lustgasavgången. • Klimatkartläggning. • Kartläggning av utsläpp. • Hur skriva bra anbud inom t.ex. energi eller klimatsmarta livsmedel. • Agroforestry • Utbildning av rådgivare inom ovanstående områden. • Tydliggör koppling mellan ersättning och miljönytta. • Energianalyser på gårdsnivå. • Sprida goda exempel. • Nya råvaror, tekniker, metoder m.m. för förnybar energi. • Proteingrödor <p>Greppa näringen bra, men nytändning behövs samt bättre uppföljning.</p>	<p>Hur upphandlare, t.ex. kommuner, landsting, kan skriva bra anbudsfrågor för att få inhemsk mat och klimatsmarta livsmedel.</p> <p>Konsumentupplysning om klimat och livsmedel t.ex.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Innovationer som driver utvecklingen framåt. • Klimat- och energitekniska lösningar. • Produktion av klimatsmarta produkter, t. ex. av skogsråvara. • Förbättra skogsvägar. • Bränslesnål utrustning. • Dränering • För alla förnybara energislag. • Takbelopp får inte begränsa att företag går samman i större biogas-anläggningar. 	<ul style="list-style-type: none"> • Vall som används för biogas. • Proteingrödor 	<p>Produktionsstöd för biogas – men olika uppfattning om detta är något för landsbygdsprogrammet.</p> <p>Klimatkartläggning som förutsättning för att få andra ersättningar.</p> <p>Riskpremie för t.ex. proteinfoder</p> <p>Demogårdar för att testa och visa nya lösningar – både inom jord- och skogsbruk nya lösningar, t.ex. räntefria lån.</p> <p>Om höjda kostnader åter upp stödet, hitt</p>	

Mål	Om målet	Förutsättningar som krävs	Mål kopplat till verktyg					Ersättningar för miljöåtgärder, fördyrande arbetssätt	Annat
			Samverkan, t.ex. i projekt	Rådgivning, utbildning och information till genomförare	Utbildning och information till konsumenter och allmänhet	Stöd till investeringar för att komma igång med verksamhet eller få mer miljövänlig verksamhet			
Minskade utsläpp och vattenkvalitet		Ersättningsnivån ska relateras till miljönyttan, men reglerna tillåter endast ersättning för de kostnader som uppstår.	<ul style="list-style-type: none"> Förbättra vattendrag i större områden, mellan skog och åker o.s.v. Hitta bra, innovativa, lösningar på miljöproblem, t.ex. kväve, fosfor, dagvatten. Arbeta med kopplingen skog – åker – stad. hållbar samverkan mellan fastigheter på landsbygden för vatten och avloppsanläggningar. 	<ul style="list-style-type: none"> Kväve, proteingrödor Börja tänka vattenkvalitet redan i foderkvalitet. Sprida praktisk tillämpar forskning inom området. Vattenflödena i landskapet, från både stad och land. Bästa teknik för t.ex. utformning av fånggrödor, bearbetning. Återföring av aska från bioeldade värmeverk till skogen. Minska körskador i skogen. Anpassa arbeten med grävmaskiner (t.ex. dikning, rensning) och markberedare så att miljöpåverkan blir minimal. Rådgivning och funktionstester av sprutor för minskad påverkan från växtskyddsmedel. Precisionsodling Sprida goda exempel. 		<ul style="list-style-type: none"> Återskapa naturliga vattenlandskap som förbättrar rening och ökar vattenhållande förmåga. Tekniska hjälpmedel för att minska körskador i skogen. Skapa nya och förbättra blöta miljöer. Bättre lagring av gödsel. Fosfordammar Kvävesensorer och ny teknik inom växtskydds- och växtnäringsområdet. 	<p>Ersättning i förhållande till miljönytta ska eftersträvas för denna typ av åtgärder.</p> <p>Högre nivåer men striktare tillämpning. Ex. fånggröda ger ersättning bara på lättare jordar.</p> <ul style="list-style-type: none"> Funktionella skyddszoner Bekämpningsfri odling Mer bevuxna ytor med mer perenna grödor Ekologisk produktion Med flera. <p>Mer stödpengar vid samverkan mellan olika markägare för att nå resultat, d.v.s. samverkansbonus vid samverkan mellan brukare.</p>	<p>Bättre samverkan mellan myndigheter, inte minst i dagvattenfrågan.</p> <p>Enskilda åtgärdsplaner, men endast underlag för rådgivning och stödansökningar Vissa tycker att det blir för krångligt.</p> <p>Riskpremie för t.ex. vårbearbetning.</p> <p>Kombination av t.ex. våtmarksstöd och anlägga/plocka upp vattenväxter till biogas som sedan ger restprodukter för gödning, ska ge bonus.</p>	

Mål	Om målet	Förutsättningar som krävs	Hur kan landsbygdsprogrammet stötta och stimulera?					Annat
			Samverkan, t.ex. i projekt	Rådgivning, utbildning och information till genomförare	Utbildning och information till konsumenter och allmänhet	Stöd till investeringar för att komma igång med verksamhet eller få mer miljövänlig verksamhet	Ersättningar för miljöåtgärder, fördyrande arbetssätt	
Friluftsliv – landskap	<p>Glöm inte vatten.</p> <p>Otydligt, missriktat mål? Fritidslanskapet Koppling friluftsliv, regional utveckling, hållbar turism?</p> <p>Ta med folkhälso-perspektivet.</p> <p>Få med den sociala dimensionen av landskapet.</p>		<ul style="list-style-type: none"> Leder av olika slag (häst-, vandring- cykel-), med säkrad förvaltning. Utveckla områden för att locka till friluftsliv. Förprojektering där berörda markägare finns med. Projekt med lokalbefolkning för ökad kunskap om natur och kultur och kopplingen till brukande, skötsel och konsumenternas mat. Innovativa lösningar för transportproblemen på landsbygden, så att alla kan komma ut. Äganderätten känslig fråga – dialog är nyckeln förvaltning av det enskilda vägnätet/skogsvägarna är länken till det allmänna vägnätet. (bilda/ompröva gemensamhetsanläggning, samfällighetsförening) . Uppdatera ägarförteckning i fiskevårdsområden (behov vid fisketurism). <p>Bra kontakt mellan markägare och företag inom turist- och besöksnäring.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Centrala webbplatser där det är lätt att hitta information om turistföretag o.s.v. i olika delar av landet. Rådgivning om landskapet. Rådgivning om friluftsliv. 	<ul style="list-style-type: none"> Öka kunskap hos skolbarn, nya svenskar och lokalbefolkning om natur- och kulturvärde. Folkbildning Konsument-upplysning. 	<ul style="list-style-type: none"> Leder av olika slag. Investeringar som gynnar friluftsliv. Fäbodbruk Öppna upp parkeringsplatser. Informations-skyltar Öka tillgängligheten på andra sätt. Bra med företagsstöd i samverkan. 		<p>Rikt friluftsliv kräver att de som brukar marken är ekonomiskt bärkraftiga.</p> <p>Mentorskap</p> <p>Barnen viktiga.</p> <p>Fjällbete i Åre bra exempel.</p> <p>Värna allemansrätt.</p>
Kulturmiljö	<p>Även trädgårdar och parker kan vara kulturmiljö.</p> <p>I dagens program motverkar vissa åtgärder den biologiska mångfalden.</p>		<ul style="list-style-type: none"> ”Portal” på internet för alla som arbetar med kulturmiljö. Inventering av kulturresurserna på landsbygden. Satsa på helhetsmiljöer, inte bara på en enskild stenmur. Ordnad samverkan vid förvaltning av hela kulturmiljöer (bilda gemensamhetsanläggning/samfällighetsförening). 	<ul style="list-style-type: none"> Sprida kunskap om kulturmiljöer. Få brukare att se sig som producenter av kollektiva nyttigheter. Utbyte av kunskap mellan generationer, så att gammal kunskap inte försvinner. 	<ul style="list-style-type: none"> Sprida info om kulturmiljö, tydliggöra nyttan. Förståelse hos konsument hur valen påverkar landskap och kulturmiljöer. 	<ul style="list-style-type: none"> Renoveringar Takbyten Röjningsinsatser 	<ul style="list-style-type: none"> Fäbodbruk Betesmarker Slätterängar Stenmurar Alléer Gårdsgårdar Hyggesfritt skogsbruk Hållande av lantraser 	<p>Poängsystem som i England skulle vara bra.</p> <p>Gårdsplaner</p> <p>Gynna små kultur- och naturvårds-jordbruk.</p> <p>Frikoppla kulturmiljöersättning från markinnehav.</p>

Mål	Om målet	Förutsättningar som krävs	Hur kan landsbygdsprogrammet stötta och stimulera?					
			Samverkan, t.ex. i projekt	Rådgivning, utbildning och information till genomförare	Utbildning och information till konsumenter och allmänhet	Stöd till investeringar för att komma igång med verksamhet eller få mer miljövänlig verksamhet	Ersättningar för miljöåtgärder, fördyrande arbetssätt	Annat
Biologisk mångfald	Glöm inte vatten.	<ul style="list-style-type: none"> Flexibla miljöersättningar som gör det möjligt att lätt flytta mellan ersättningar eller lägga in nya sent på säsongen. Viktigt att kunna ha regionala skillnader utifrån förutsättningarna som finns där. Förändra betesmarksdefinitionen. 	<ul style="list-style-type: none"> Landskapsperspektivet, sammanhängande strukturer, grön infrastruktur. Restaurering av marker som är viktigt att åter få i hävd. Utmarksbete, skog och fjäll Betes- och slåtterängar Slätt- och mellanbygd ”Svåra marker” som t.ex. impediment och bryn. Gamla lantraser Fastighetsindelningen anpassas till markområden som av samhället bedöms skyddsvärda . Hållbar samverkan kring bevarandeåtgärder/skötselåtgärder mellan fastigheter och dess ägare vid skyddsvärd natur (bilda gemensamhetsanläggning, samfällighetsförening). 	<ul style="list-style-type: none"> Förklara nyttan med biologisk mångfald och vad som gynnar biologisk mångfald. Kopplingen mellan odlingslandskapet, skog och skogsbete. Koppla åtgärdsplaner och rådgivning till t.ex. regionala landskapsstrategier. Bra med uppsökande verksamhet. 	För att skapa förståelse och kunskap om kopplingen mellan konsumtion och miljö, landskap och biologisk mångfald.	Restaurera biotoper Startstöd	<ul style="list-style-type: none"> Bevara nyckelbiotoper Skogen Lyft småbiotoperna Hagmarker Åker-, skogsbryn Åkervägar Utmarkerna som skogsbete, alvarbete, ljunghed, mosaikbete Våta marker, vattendrag Skötsel som bete, fällindelning, fräsning, stubbearbetning, mjölkning vid fåbodar <p>Husdjursraser</p> <p>Uppmana markägare att söka stöd gemensamt.</p>	<p>Natura 2000</p> <p>Lärlingssystem</p> <p>Utvald miljö</p> <p>Bra med trappvariant på stöden, möjlighet att välja olika nivåer på skötseln.</p> <p>Viktigt med anpassning till regionala skillnader. Annars kan stöden ge enfald.</p>
Djurvälfärd			<ul style="list-style-type: none"> Djurvälfärdsprogram Samverkan mellan veterinärer, branschorgan, myndigheter och djurhållare. 	<ul style="list-style-type: none"> Djurskydd Djurvälfärd Bättre företagsledare – mer tid för djuren Smittskydd Så här fungerar djurskyddskontrollen <p>Erfarenhetsgrupper</p> <p>Rådgivningscheckar</p>	<ul style="list-style-type: none"> Djurens behov, vad är djurskydd, djurvälfärd. Mervärde – bra djurskydd. Hur bra upphandling för att kunna kräva bra djurskydd. 	Bättre djurvälfärd	Djurvälfärdsersättning för alla produktionsdjur.	Vargfrågan

Regelverk och styrning av pengar i programmet

- Styr inte budgeten för hårt till olika delar, låt lokala och regionala behov styra, det måste ges utrymme för regionala prioriteringar.
- Undvik olikheter i tillämpningen av åtgärder till förutsättningskapande insatser.
- För företagsstöd är det viktigt med samma regler, taknivåer, och procentsatser i hela landet.
- Mer likartade regler över landet.
- ”Snabba pengar” behövs. Förskottsutbetalning, eller åtminstone delutbetalningar, ett måste för att få fler innovativa projekt.
- Samhällsnyttan måste bedömas

Helhet och långsiktighet

Det gäller att sätta in projekt och investeringar i ett större sammanhang. Kommer det att ge långsiktig effekt? Men det behövs också innovativa satsningar. Krav ska ställas på långsiktiga lösningar, så att t.ex. det inte uppstår problem vid ägarbyte eller när någon eldsjäl slutar driva ett arbete eller förvalta.

Olyckligt att finansiering ofta måste komma från flera olika håll. Det blir komplext för sökanden. Det bästa vore om någon myndighet fick ansvar för t.ex. bredbandsutbyggnaden, någon med kunskap om regelverk m.m.

Regionala och lokala strategier med tillgång och behov bör finnas som krav för många stöd.

Ta hänsyn till regionala skillnader

Det finns stor skillnad mellan landsbygd i olika delar av landet. Det kan vara långa eller korta avstånd till tätorter, gles- eller förhållandevis tät befolkning. Det kan ske stor avfolkning, företagen kan ha olika livskraft och vara olika konkurrenskraftiga. Företagen kan mestadels stora eller små.

Stadsortsnära landsbygd kan kännetecknas av att de flesta inte arbetar inom jord- och skogsbruk vilket ger en potential till många nya typer av företag på landsbygden, det sker ingen avfolkning, samverkan och mötesplatserna är få, markägarna behöver hävda sin äganderätt för att intrången är många, rekreationsområden kan saknas, många barn och ungdomar, korta avstånd till service, bra infrastruktur. På andra håll ser det helt annorlunda ut.

Stöden måste vara konkurrensneutrala, samma procentsats och takbelopp över hela landet, men med regionala prioriteringar efter t.ex. geografiska förutsättningar. Att ta hänsyn till regionala skillnader behöver inte innebära att administrationen behöver ske regionalt.

Innovation, utveckling och tillväxt

Landsbygdsprogrammet bör fokusera mer på utveckling, innovationer och tillväxt, mindre på bevarande. Inspiration, nytänkande och mod måste in i de insatser som ska göras. Näringslivet och människorna på landsbygden har huvudrollen. Myndigheterna ska kratta manegen och underlätta, stötta utveckling. Det gäller att både behålla arbeten och att skapa nya.

Använd inte landsbygdsprogrammets trögörliga resurser för att möta snabba konjunktursvängningar, som man gjort inom mjölk- och grissektorn.

Satsa både på jord- och skogsbruk och på andra landsbygdsföretagare

Jord- och skogsbruk är motorn till mycket på landsbygden, men det framhölls att alla företagare på landsbygden är viktiga, oavsett inriktning. Nästa landsbygdsprogram måste nå ut till alla landsbygdsföretag på ett bättre sätt än vad som hittills skett. Här handlar det både om samverkan, kompetensutveckling och investeringsstöd. Samverkan mellan gröna näringen och andra företag måste öka. Detta gäller inte minst mellan markägare och företag som bedriver turist- och besöksnäring. Matlandet och Skogsriket är exempel på visioner som tänker vidare än de gröna näringarna. Tjänstesektorn är viktig på landsbygden idag då mycket kan skötas via internet.

Använd företagarnas drivkraft. Så kallade Lovaprojekt är ett bra exempel där detta lyckats.

Ungdomar, nya svenskar och kvinnliga företagare

Detta är tre viktiga grupper på landsbygden som det är viktigt att investera i. Engagera ungdomarna genom skola och näringsliv för att få en bra service, t.ex. för utbyggnad av bredband.

Skapa enklare förutsättningar för kvinnors företagande.

Leader

Leadermetoden bör användas mer! Vissa tycker att Leader bör arbeta bredare i programmet, t.ex. mer även med miljöfrågorna. Andra tycker att Leader bör arbeta mer renodlat med det som idag är axel 3, även om det innebär mindre pengar till Leader. Det handlar delvis om kompetens. Hela området miljö – jordbruk – skogsbruk – landsbygdsutveckling är mycket stort.

Bredband och annan infrastruktur

Landsbygdsprogrammet kan stötta samordning och samverkan för att stimulera bredbandsutbyggnad. Programmet kan också stödja kompetensutveckling för det är svårt för invånare på landsbygden att ha koll på var pengar kan hämtas, vilka regler som finns och hur man kan göra. Behovet ska styra var insatser sätts in, inte var det finns engagerade människor som är duktiga på söka om stöd. För att det ska vara meningsfullt att sätta in dessa insatser måste det finnas andra pengar, som inte kommer från landsbygdsprogrammet, som tar kostnader för själva bredbandsutbyggnaden. Kommunerna har ett viktigt ansvar att ta för bredbandsfrågorna. Det bör finnas med i deras IT-strategier.

Det är bäst att låta andra sköta investeringar i infrastruktur, etablerade aktörer som har kunskap om just infrastruktur. Landsbygdsprogrammets roll är samordning, samverkan och kompetensutveckling.

Det är också viktigt att samverkan och formerna för samverkan är långsiktiga för att den enskilde ska kunna känna sig trygg i att investera. Långsiktighet och samverkan kring ägande och förvaltning av markberoende projekt är viktigt för att driva igenom projekten på ett bra sätt. Detta kan ordnas så att tillgång till anläggningen och dess förvaltning knyts till berörd fastighet och inte till dess ägare för att bestå på sikt. Det är viktigt att få med kommunerna i arbetet och det bästa vore en myndighetssamverkan som kan lotsa igenom projekten.

Ta fram och sprida goda exempel och modeller

Det finns många bra lösningar och modeller runt om i Sverige. Landsbygdsprogrammet kan också stimulera att det blir fler. Därefter har programmet dessutom en viktig roll i att sprida modeller och exempel och stötta och hjälpa så att de kan tillämpas på andra håll och inom nya områden. Det kan handla om gemensam drift av butiker, energiförsörjning och mycket annat. En koordineringsfunktion behövs, kanske på nationell nivå.

Samverkan

Samverkan skapar kumulativa effekter. Att prata med varandra föder ofta oväntade idéer. Samverkan i bygden för att uppmärksamma värden och hitta gemensamma mål att sträva mot bygger upp ett engagemang och en stolthet som antagligen gör den deltagande till den bästa ambassadören för sin hembygd som går att hitta. Att arbeta med lokala utvecklingsplaner och ha en engagerad kommun som väger in dessa planer i den kommunala översiktsplanen, det vill säga samverkan på flera nivåer, kan många gånger vara en nyckel till en attraktiv landsbygd med förankring och ”tyngd”.

Samverkan är viktig på alla nivåer. Det gäller att i första hand använda sig av de kanaler som redan finns och förbättra dem.

- Samverkan och samordning måste bli bättre mellan myndigheter som t.ex. Jordbruksverket, Naturvårdsverket, Tillväxtverket, Energimyndigheten, Lantmäteriet, Riksantikvarieämbetet och länsstyrelserna.
- Samverkan mellan myndigheter, organisationer, företag. Kommunerna har en mycket viktig roll för landsbygdsutvecklingen och samordningen av den. Översiktsplaner och IT-strategier är exempel på det. Organisationer som nämnts under tankesmedjorna är t.ex. hembygdsföreningar, idrottsföreningar, byalag, ALMI, banker, Coompanion, studieförbunden, lokala utvecklingsgrupper. Vi behöver samverkansformer där vi involverar politiker och tjänstemän både i kommun och landsting. Samverkan mellan organisationer, myndigheter, föreningar, företag, forskare, Leader, byalag, eldsjälar, partnerskap, länsbyggeråd, lokala utvecklingsgrupper grupp av företag, andra organisationer på lokal nivå och rådgivare viktig för att nå resultat.
- Samverkan mellan företagare eller organisationer som arbetar med miljöåtgärder är viktig. I nya landsbygdsförordningen möjliggörs att ge 30 % i bonus för sådant som sker i samarbete. Landskapsperspektivet kan verkligen gynnas av detta.
- Samverkan mellan forskare och företagare.
- Samverkan mellan olika företagare. Det kan vara jord- och skogsbruk, besöks- och turistföretag, tjänsteföretag m.m.

Landsbygdsprogrammet har en viktig roll att skapa strukturer för samverkan. Leadermetoden är en bra metod för att öka samverkan på landsbygden.

Kommunernas roll

Kommunerna har en viktig roll i landsbygdsutvecklingen. Deras engagemang och satsningar och samverkan med landsbygdsbefolkningen gör stor skillnad på landsbygden. Kommunal vilja och tydliga planer är viktiga, liksom kunniga personer inom många sakområden:

Viktiga roller och områden för kommunerna kan vara:

- Översiktsplaner
- IT-strategier
- Vindkraftsplaner
- Planer för klimatanpassning
- Landsbygdsutvecklare
- Kunskap om regelverk om t.ex. fastigheter
- Kulturgeograf
- Arkeolog
- Energirådgivare
- Engagemang i Leader

Hur ska landsbygdsprogrammet vara med i detta?

Rådgivning

Neutral rådgivning, det vill säga rådgivning som inte kommer från länsstyrelsen, kan vara en fördel då företagare inte alltid har en positiv bild av myndigheter. Rådgivning kan å andra sidan vara ett tillfälle att visa hur företagaren kan få hjälp av myndigheter och minska motståndet att ha kontakt med myndigheter. Oavsett vem som ger rådgivning är det viktigt att personen som ger rådgivning har god kännedom om regelverket. För detta krävs utbildning av rådgivare.

Ersättningsnivåer

I kalkylerna som miljöersättningarna bygger på har lantbrukarna en låg lön. Räkna med en rimlig lön, så kan ersättningsnivån öka. Då kan landsbygdsprogrammet ge högre ersättning till de delar som har stor positiv miljöeffekt.

Tillgång till kapital

Likviditetsfrågan är viktig att lösa. Det är ett problem för många projekt idag. Att få ut pengar i förskott, t.ex. 80 %, kan vara en lösning.

Hur kan projektbeslutet användas som säkerhet för banklån?

Bra information och enkelt att söka pengar

Bra webbplatser på Jordbruksverket och länsstyrelsen där det är enkelt att hitta information.

Att kunna söka alla stöd via internet.

Definitioner

- Definiera vad som är landsbygden därför att det ska bli tydligare vilka som kan söka ersättning från landsbygdsprogrammet.
- Landskap, bör vara enligt Landskapskonventionens definition, som system inte bara det vi ser.
- Ordet diversifiering är inte bra. Anställda inom offentlig sektor som skaffar bisyssla ska t.ex. också kunna ses som diversifiering.